

Pregledni rad.

Nadnevak slanja članka na recenziju: 1. srpnja 2019.

Nadnevak prihvaćanja članka za objavu: 31. kolovoza 2019.

ŽIVJETI, UČITI I ZNATI HRVATSKI JEZIK (O DESETOGODIŠNJI CI RADA CENTRA ZA HRVATSKE STUDIJE U SVIJETU FILOZOFSKOG FAKULTETA SVEUČILIŠTA U SPLITU)

Josip Lasić
Filozofski fakultet
Split

Sažetak: Centar za hrvatske studije u svijetu sastavna je jedinica Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu. Osnovan je 2007. godine sa središnjom ulogom – poučavanje i izvođenje nastave hrvatskoga jezika za neizvorne govornike. Od svojih je početaka (od Ljetne škole hrvatskoga jezika i kulture u srpnju 2007. godine) do današnjih dana izrastao u nastavno i sveučilišno, ali i središnje mjesto u lokalnoj zajednici za učenje i usvajanje hrvatskoga kao drugoga, stranoga ili nasljednoga jezika (hrvatskoga kao inoga jezika). U radu se najprije prikazuje stručni i znanstveni profil Centra, donosi se zatim opis programa koje Centar nudi te se kroz (povijesni) presjek bogatoga desetogodišnjega rada (2007. – 2017.) u poučavanju i izvođenju nastave inojezičnoga hrvatskoga prikazuje razvoj i značaj ovoga međunarodno prepoznatoga programa kako na splitskome sveučilištu, tako i u njegovu okruženju.

Ključne riječi: Sveučilište u Splitu, Centar za hrvatske studije u svijetu, hrvatski kao drugi, strani i nasljedni jezik (inojezični hrvatski), usvajanje i učenje inojezičnoga hrvatskoga, sveučilišna nastava inojezičnoga hrvatskoga

1. UVOD

Republika je Hrvatska još puno prije pristupanja Europskoj uniji u srpnju 2013. godine postala dio globalnoga europskoga okruženja i globaliziranih svjetskih tijekova razmjene znanja i ideja. Od njezine je

samostalnosti početkom devedesetih godina prošloga stoljeća postala prepoznatljiva i privlačna zemlja za život brojnim doseljenicima iz svih krajeva svijeta. U novija vremena povoljni klimatski uvjeti, geopolitička sigurnost, dobra pravna regulacija pitanja statusa stranaca i povratnika te kvalitetan obrazovni sustav pružaju priliku brojnim strancima i povratnicima da se tu nastane, započnu novi život, nađu dobar posao i nastave s obrazovanjem. Zbog toga je nužno osigurati programe (i poboljšavati kvalitetu postojećih) osobama koje nedovoljno dobro ili uopće ne govore hrvatski jezik s ciljem njihove brže i lakše prilagodbe u hrvatsku svakodnevicu.

Hrvatska je akademska zajednica prepoznala potencijal(e) stranaca i osoba kojima hrvatski nije materinski, odnosno prvi jezik tako da danas tri sveučilišna središta osiguravaju neizvornim govornicima kontinuirano i kvalitetno učenje i usvajanje hrvatskoga jezika i kulture na sveučilišnoj razini. Najstarije je takvo središte na zagrebačkome sveučilištu *Croaticum – Centar za hrvatski kao drugi i strani*¹ osnovano početkom šezdesetih godina prošloga stoljeća kao pripremna godina studija za brojne strance koji su tada dolazili na studij. Zatim *Riječka kroatistička škola*² pri Filozofskome fakultetu riječkoga sveučilišta koja djeluje od 2008. godine i *Centar za hrvatske studije u svijetu* pri Filozofskome fakultetu u Splitu.

Uz ta je tri akreditirana akademska središta za poučavanje (i proučavanje) hrvatskoga kao inoga jezika stasao posljednjih godina niz, uglavnom ljetnih, akademskih programa koji osiguravaju intenzivno učenje i usvajanje hrvatskoga jezika.³ Svi su programi vezani uz akademsku zajednicu i to je ono što doprinosi znanstvenoj kvaliteti i stručnome profiliranju svakoga od njih. Danas su ti programi učenja, poučavanja i

¹ Više na: <<http://croaticum.ffzg.unizg.hr/?lang=hr>> (zadnji pristup 10. lipnja 2019. godine).

² Više na: <<http://rks.ffri.hr/hr/>> (zadnji pristup 10. lipnja 2019. godine).

³ Najstariji je takav program tradicionalna *Sveučilišna škola hrvatskoga jezika i kulture* u organizaciji Sveučilišta u Zagrebu i Hrvatske matice iseljenika (1), zatim iznimno kvalitetan stručno profilirani ljetni program učenja hrvatskoga jezika *Ljetna škola hrvatskoga jezika i kulture* u organizaciji Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu koji se održava u srpnju na otoku Krku i jedini je sveučilišni program koji je usmjeren na dodatnu edukaciju učitelja hrvatskoga jezika u inozemstvu (2) te čitavo posljednje desetljeće ljetni program učenja hrvatskoga jezika *Zoranićeva arkadija* u organizaciji Sveučilišta u Zadru (3).

istraživanja hrvatskoga kao inoga jezika međunarodno prepoznati, bez obzira na to bili oni semestralni ili kraći ljetni programi, te potvrđuju činjenicu kako se Republika Hrvatska posljednjih petnaestak godina pozicionirala na sam europski vrh znanstvenoga područja u lingvistici – u području ovladavanja jezikom (engl. *language acquisition*) i u znanstvenome području poučavanja inoga, drugoga, stranoga i nasljednoga jezika (engl. *teaching second, foreign and heritage language*).⁴

2. USTROJAVANJE CENTRA ZA HRVATSKE STUDIJE U SVIJETU – POVIJESNI RAZVOJ PROGRAMA

Dosadašnji je znanstvenoistraživački i stručni rad u području poučavanja i istraživanja inojezičnoga hrvatskoga, međunarodna umreženost i uspostavljena suradnja među nositeljima postojećih programa u RH garancija daljnjega razvoja ovoga dinamičnoga kroatističkoga područja.⁵

Sredinom se dvije tisućitih, u godinama velikoga preustroja i izmjena sveučilišnih programa (od vremena uvođenja popularne *Bologne*), ali i u skladu sa sve većim zahtjevima koji su dolazili s različitih stra-

⁴ Razvoj ovoga znanstvenoga područja u lingvistici može se na primjeru hrvatskoga kao inoga jezika pratiti od velikoga okupljanja domaćih i stranih lingvista na prvome međunarodnome skupu Hrvatski kao drugi i strani jezik (1. HIDIS) održanome u listopadu 2005. u Zagrebu na inicijativu i prema ideji prof. dr. sc. Zrinke Jelasko koja se s pravom može smatrati utemeljiteljicom danas profiliranoga znanstvenoga područja *inojezični hrvatski* u hrvatskoj jezikoslovnoj znanosti.

⁵ Umrežavanje i dogovor u zajedničkom kreiranju stručnih programa i znanstvenih istraživanja inojezičnoga hrvatskoga postignut je na znanstvenome skupu *Drugi okrugli stol o hrvatskim studijima u svijetu* održanome na otoku Braču u travnju 2008. godine. Skup je okupio velik broj domaćih i stranih kroatista sa središnjom temom – hrvatski studiji u svijetu: umrežavanje, zajednički projekti i poslijediplomski studiji. Bila je to ujedno prva velika aktivnost i javno predstavljanje nekoliko mjeseci ranije utemeljenoga splitskoga Centra za hrvatske studije u svijetu. Osnutkom Centra u proljeće 2007. godine za prvoga je voditelja imenovan prof. dr. sc. Boris Škvorc. Kao prodekan za znanost i međunarodnu suradnju na Filozofskome fakultetu u Splitu, bio je, uz tadašnjega dekana prof. dr. sc. Josipa Milata i tadašnjega rektora splitskoga sveučilišta prof. dr. sc. Ivana Pavića, glavni inicijator osnivanja Centra. Zahtjevu je dužnost prvoga voditelja obnašao do kraja 2012. godine i zaslužan je za veliko (možda do sada najveće) okupljanje domaćih i stranih kroatista na otoku Braču u travnju 2008. godine kada je dogovoreno međusveučilišno i međuinstitucionalno umrežavanje u području znanstvenoga i stručnoga istraživanja hrvatskoga kao inoga (nematerinskoga, drugoga, stranoga, nasljednoga) jezika (usp. Brešan, T. i sur. (2008: 128–132).

na, stvorila na splitskome sveučilištu potreba za pravnim ustrojavanjem akademskoga mjesta koje će okupljati sve one kojima hrvatski nije materinski jezik. Ideja je za osnivanje i pokretanje splitskoga Centra za hrvatske studije u svijetu krenula na valu velikih promjena na sveučilišnoj razini, posebno tijekom 2006. godine. Dodatnih je pak razloga i motiva, koji su ubrzali tijek ustrojavanja jedinstvenoga središta na sveučilišnoj razini za učenje hrvatskoga kao inoga jezika, bilo nekoliko: (1) velik broj punoljetnih osoba kojima je hrvatski strani jezika, a žive u splitskome okruženju, (2) brojni zahtjevi stranih studenata s (uglavnom) europskih slavistika koji su tih godina dolazili na hrvatska sveučilišta (tako i na splitsko) preko stipendiranih semestralnih programa tadašnjega hrvatskoga Ministarstva znanosti i, najvažniji razlog i motiv (3) brojni potomci hrvatskih iseljenika iz čitavoga svijeta stipendirani za učenje hrvatskoga jezika u Republici Hrvatskoj preko programa tadašnjega Ministarstva vanjskih poslova.⁶

Splitski je Centar za hrvatske studije u svijetu, kao jedan od triju sveučilišnih centara za učenje i poučavanje hrvatskoga kao drugoga, stranoga ili nasljednoga jezika u Republici Hrvatskoj, službeno počeo s nastavnom aktivnosti u srpnju 2007. godine organizacijom i provedbom *1. ljetne škole hrvatskoga jezika i kulture*.⁷

⁶ Poučavanje hrvatskoga kao inoga jezika na akademskoj je razini ranijih godina bilo osigurano, do srpnja 2007. godine, kroz školu hrvatskoga jezika *Croatica* na tadašnjemu Odjelu za humanističke znanosti pri splitskome sveučilištu. Škola je pokrenuta na inicijativu gospođe Branke Bezić Filipović, voditeljice splitske podružnice Hrvatske matice iseljenika i tadašnje splitske koordinatorice aktivnosti za potomke hrvatskih iseljenika, stipendista hrvatskoga Ministarstva vanjskih poslova. Program je stipendije nalagao osigurani stručno profilirani program intenzivnoga učenja hrvatskoga jezika. Zbog toga je brzo postignut dogovor između tadašnjega voditelja Odjela za humanističke studije prof. dr. sc. Joška Božanića i gospođe Branke Bezić Filipović o pokretanju nastave u školi *Croatica*. Nastava se inojezičnoga hrvatskoga održavala kroz nekoliko semestara, uglavnom za potomke hrvatskih iseljenika iz stipendiranoga programa Ministarstva vanjskih poslova, a izvodile su je tadašnje asistentice splitskoga Filozofskoga fakulteta Tanja Brešan Ančić, Katarina Lozić Knezović, Nataša Paradžik Braić, Anita Runjić Stoilova i Marijana Tomelić Ćurlin.

⁷ Izvedbeni je i nastavni program izradio i bio jedini izvođač nastave na programu *1. ljetne škole* autor članka (J. L.), u to vrijeme lektor hrvatskoga jezika na Sveučilištu u Varšavi (Poljska). Ta je Ljetna škola okupila dvadesetak australskih studenata koji su došli u Split zahvaljujući ranije postignutom sporazumu o suradnji dvaju sveučilišta – Sveučilišta u Splitu i Sveučilišta Mcquaire iz Sydneya. Sporazumom je dogovorena suradnja oko zajedničke provedbe programa Ljetne škole u Splitu za studente hrvatskoga jezika iz Sydneya. Tadašnji su dekan

Nakon uspješno pokrenute Ljetne škole hrvatskoga jezika i kulture u srpnju 2007. godine sveučilišna je nastavna aktivnost i prepoznatljivost programa počela uvođenjem kolegija *Hrvatski jezik za strance* od početka akademske godine 2007./2008. Prvih je semestara, doduše, neznatan broj stranih polaznika upisivao programe *Hrvatskoga jezika za strance* u organizaciji Centra, ali se broj upisanih stranih polaznika kroz nekoliko godina utrostručio. Od kraja 2011. godine, kada počinje pripremna godina za ulazak hrvatskih sveučilišta u program studentske mobilnosti Erasmus (i kasnije Erasmus+), Centar postaje prepoznatljivo mjesto za sve one kojima hrvatski nije prvi, materinski jezik.

Potreba se za uvođenjem novih nastavnih sadržaja u Centru događa već sljedeće godine, od početka akademske godine 2012./2013. Dva su ključna događaja odredila daljnji rad i obogaćivanje programa Centra – ustrojen je, naime, u to vrijeme Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske (1)⁸ i Republika je Hrvatska ušla kao ravnopravan partner u sveučilišni program europske razmjene studenata Erasmus (2).⁹ Javlja se potreba za otvaranjem i širenjem ponude jezičnih programa. Programe učenja hrvatskoga jezika za potomke hrvatskih iseljenika, stipendiste Državnoga ureda za Hrvate izvan RH i za strane studente iz programa mobilnosti Erasmus+ osigurava od tada splitski

prof. dr. sc. Josip Milat i prodekan za znanost prof. dr. sc. Boris Škvorc zastupali pri sklapanju sporazuma splitsko sveučilište, a australsku je stranu zastupao profesor Luka Budak, dugogodišnji predavač hrvatskoga jezika sa Sveučilišta Mcquarrie. Od tada se svakoga srpnja održava trodnevni intenzivan program *Ljetna škola hrvatskoga jezika i kulture* koji je u dvanaest proteklih godina pohađalo oko tri stotine stranih polaznika (više na: <<http://www.ffst.unist.hr/centri/centar-za-hrvatske-studije-u-svijetu/>>, zadnji pristup 12. lipnja 2019. godine).

⁸ Od tada do danas najveći je broj polaznika na programima Centra zahvaljujući stipendiranome programu Državnoga ureda za Hrvate izvan RH namijenjenoga potomcima hrvatskih iseljenika. Na godišnjoj je razini zahvaljujući tome programu u splitskome Centru otprilike 50-ak polaznika, potomaka hrvatskih iseljenika (najviše iz južnoameričkih zemalja, ponajprije iz Čilea i Argentine, ali i iz ostalih krajeva svijeta gdje žive potomci hrvatskih iseljenika).

⁹ Prva zapažena i prepoznata nastavna aktivnost i provedba programa učenja hrvatskoga jezika za strane studente iz programa Erasmus bio je stipendirani program Erasmus Intensive Language Course (EILC) u organizaciji Ureda za međunarodnu suradnju Sveučilišta u Splitu i Agencije za mobilnost i programe EU. Nastava je hrvatskoga jezika za potrebe toga programa izvedena u Centru za hrvatske studije i dva su održana EILC-a (rujan 2011. i rujan 2012.) okupila stotinjak stranih studenata. Ujedno je ovaj program EILC osigurao promidžbu za učenje hrvatskoga jezika među novim generacijama dolaznih stranih studenata kroz program Erasmus.

Centar. Na svojim intenzivnim semestralnim programima učenja okuplja sve one koji žele učiti, usvajati i znati hrvatski jezik. U međuvremenu je uspostavljen i kolegij *Croatian for foreigners* na Medicinske fakultetu splitskoga sveučilišta na nekoliko godina ranije ustrojenome programu na engleskome jeziku *Medical Studies in English*.¹⁰

Centar se za hrvatske studije u svijetu konačno stručno i nastavno profilira kroz izradu novoga elaborata *Hrvatski jezik i kultura za strance* na temelju kojega, od njegova donošenja krajem 2013. godine do danas, funkcionira nastavna aktivnost i programi namijenjeni neizvornim govornicima hrvatskoga jezika.¹¹

3. PROGRAM(I) I STRUČNO-ZNANSTVENI PROFIL

Osnovna je nastavna djelatnost Centra usmjerena na izvođenje i poučavanje hrvatskoga kao inoga jezika. Od samoga je početka nastava organizirana prema izvedbenim programima usklađenima sa ZER-OJ-em¹² i kompatibilna je programima učenja jezika na zagrebačkome *Croaticumu* i Riječkoj kroatističkoj školi. Kolegiji jezičnih vježba su u opterećenju od sto četrdeset sati (140) vježba po semestru, a kolegij iz kulture i civilizacije u opterećenju od trideset (30) sati predavanja i trideset (30) sati seminara. Polaznici upisuju jedan od ponuđenih semestralnih jezičnih kolegija i kolegij iz kulture i civilizacije. S obzirom na raniju razinu poznavanja jezika uključuju se u jedan od jezičnih kolegija, a koji su:

¹⁰ Za svojega dekanskoga mandata (2009.–2011.) prof. dr. Matko Marušić inicirao je obvezu učenja hrvatskoga jezika svih stranih studenata na programu *Medical Studies in English* na Medicinske fakultetu Sveučilišta u Splitu. To su prepoznali tadašnji dekan Filozofskog fakulteta prof. dr. Marko Trogrlić i prodekan za nastavu prof. dr. Goran Kardum te je međufakultetskim sporazumom određeno da će se nastava hrvatskoga jezika za potrebe programa *Medical Studies in English* izvoditi prema izrađenome programu Centra za hrvatske studije u svijetu. Uspješna je i plodna suradnja s izvođenjem kolegija iz hrvatskoga jezika trajala od 2012. do 2017.

¹¹ Za mandata dekana Filozofskoga fakulteta prof. dr. sc. Aleksandra Jakira i prodekanice za znanost i međunarodnu suradnju dr. sc. Marite Brčić Kuljiš, Centar za hrvatske studije u svijetu dobiva svoj jasan stručni i nastavni profil. Od akademske se godine 2013./2014. svi programi izvode objedinjeni i opisani u odobrenome zajedničkom elaboratu, a 2017. je godine na snagu stupio i Pravilnik o radu i djelovanju Centra za hrvatske studije u svijetu.

¹² Zajednički europski okvir za jezik (2005).

- *Hrvatski jezik za strance 1* (HJS 1) – početna razina učenja jezika, odgovara razinama A1 i A2 prema ZEROJ-u
- *Hrvatski jezik za strance 2* (HJS 2) – srednja razina učenja jezika, odgovara razinama B1 i B2 prema ZEROJ-u
- *Hrvatski jezik za strance 3* (HJS 3) – napredna razina učenja jezika, odgovara razinama C1 i C2 prema ZEROJ-u.

Semestralni kolegij *Hrvatska kultura i civilizacija* programski je dobro osmišljen i osigurava stranim polaznicima usvajanje i stjecanje znanja o nizu aspekata hrvatske kulture i društva općenito. Uz kolegije iz jezika te kolegij iz kulture i civilizacije polaznici su obvezni uključiti se u rad na terenskoj nastavi koja osigurava učenje i stjecanje znanja o brojnim aspektima hrvatskoga društva i svakodnevice u realnome prostoru i vremenu.

Uz prethodno navedenu već tradicionalnu srpanjsku *Ljetnu školu* hrvatskoga jezika, Centar provodi redovita testiranja znanja iz poznavanja jezika i latiničnoga pisma za sve strance kojima je potreban dokaz o znanju jezika za različite potrebe (pokretanja privatnih poslova u RH, postupak stjecanja državljanstva, trajno naseljavanje, spajanje obitelji, obrazovanje djece u RH i dr.).

Tijekom godina aktivnoga nastavnoga rada uspostavljena je suradnja s nizom sveučilišnih ustanova iz Europe i šire. Posebno je značajna sa Sveučilištem Mcquarie iz Sydneya u Australiji i s Magallanes Universidad iz Punta Arenasa u Čileu.¹³ Ove su dvije suradnje, uz niz drugih, od iznimna značaja s obzirom na to da ta dva sveučilišta pohađaju u velikome broju potomci hrvatskih iseljenika. Ta činjenica jamči budućnost nastavnih aktivnosti i u Centru kroz programe razmjene i dolaska tamošnjih studenata u Split. U profiliranju Centra i dalje ostaje najvažnija komponenta usmjerena na poučavanje jezika potomka hrvatskih iseljenika.

U skladu s potrebama za širenjem znanja o važnosti učenja i poučavanja hrvatskoga kao drugoga, stranoga i nasljednoga jezika od akademske je godine 2017./2018. uveden na splitskome Filozofskome

¹³ Više na: <<http://www.umag.cl/vcm/?p=34664>> (zadnji pristup 14. lipnja 2019. godine).

fakultetu izborni kolegij *Inojezični hrvatski*. Namijenjen je studentima diplomske razine kroatistike radi stjecanja znanja i kompetencija za rad s neizvornim govornicima hrvatskoga jezika. Prvi je to kolegij na nastavničkome usmjerenju koji osigurava kompetenciju budućim učiteljima hrvatskoga jezika za poučavanje hrvatskoga kao inoga jezika.

Stručna su i nastavna iskustva u poučavanju inojezičnoga hrvatskoga na programima Centra osigurali izvođačima i lektorima uključivanje u rad na nizu znanstvenih i stručnih projekata i sudjelovanje u radu državnih tijela koja skrbe za očuvanje hrvatskoga jezičnoga identiteta u iseljeništvu.¹⁴ Ponajprije aktivnim radom u nastavi s neizvornim govornicima osiguran je i stalan angažman u brojnim izvannastavnim aktivnostima u kojima sudjeluju izvođači nastave. Sve to doprinosi razvoju i prepoznatljivosti splitskoga Centra kao najznačajnijega središta za inojezični hrvatski.

4. DANAŠNJI ZNAČAJ I SMJERNICE ZA DALJNI RAZVOJ

Najvažnija je zadaća Centra u proteklome razdoblju bila usredotočena na osiguravanje stručne nastave inojezičnoga hrvatskoga za sve neizvorne govornike i osobe kojima je hrvatski strani jezik. U deseto-godišnjemu se radu potvrdilo kako su ponuđeni programi u potpunosti usklađeni s potrebama polaznika. Potvrda su te usklađenosti programa brojke o stotinama upisanih polaznika gotovo iz svih zemalja svijeta s tim kako se iz semestra u semestar broj upisanih stranih polaznika povećava.

Druga se, a ne manje važna, zadaća Centra odnosi na tu, u današnjemu akademskome svijetu, nužnu europsku dimenziju koja je u radu Centra vidljiva (i prepoznatljiva) kroz osnovni rad – učenje i poučavanje jednoga od ravnopravnih jezika Unije. Ta je dimenzija iznimno bitna ukoliko se ona promatra kroz integraciju onih polaznika koji dolaze u Republiku Hrvatsku (time i u Europsku uniju) iz dalekih prekomorskih zema-

¹⁴ Vlada RH na 43. je sjednici u lipnju 2017. godine donijela odluku o osnivanju *Vijeća za učenje i poučavanje hrvatskoga kao drugoga, stranog i nasljednog jezika*. Više na: <https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2017_06_60_1364.html> (zadnji pristup 14. lipnja 2019. godine).

lja. Centar u tome smislu nudi prvu, inicijalnu europsku dimenziju kroz svoje programe učenja.

I treća je zadaća, možda od samoga osnutka Centra do danas i najvažnija, ona u kojoj se preko programa i njegove izvedbe neprekidno čuva nacionalni identitet hrvatskoga naroda satkan od bogatstva njegova jezika. Ta je zadaća od iznimna značaja jer je čuvanje nacionalnoga identiteta kroz poučavanje jezika jedna od najvažnijih odlika i same ideje Europske unije – ujedinjeni u različitosti(ma).

Bitno je za daljnji rad i prepoznatljivost Centra, uz do sada dobro postavljene i odrađene zadaće, dodatno se usredotočiti na održavanje (širenje i otvaranje nove) suradnje, posebice u području istraživačkoga i znanstvenoga rada. Do sada je Centar ostvario velik uspjeh u dijelu poučavanja i izvođenja nastave inojezičnoga hrvatskoga, ali bi u budućnosti valjalo više snage usmjeriti u uključivanje znanstvene komponente u istraživačko područje usvajanja i ovladavanja jezikom te posebice u područje istraživanja očuvanosti jezika u hrvatskim iseljeničkim zajednicama po svijetu. Time će se u potpunosti opravdati i puni naziv Centra kojemu i jest jedna od glavnih zadaća, uz dobro organiziranu nastavu, voditi i provoditi istraživanja o statusu hrvatskoga jezika u svijetu.

5. ZAKLJUČAK

Od svojega je osnutka 2007. godine do današnjih dana Centar za hrvatske studije u svijetu pri splitskome sveučilištu potvrdio svrhu svojega osnutka i postojanja (i u kvantitativnome i kvalitativnome smislu). Naime, uz stečeno su jezično znanje i pripadajuće kompetencije strani polaznici učili i usvajali hrvatski jezik u zanimljivome jezičnome i povijesnome okruženju, stekli su, uz jezično znanje, niz dodanih vrijednosti za bolje razumijevanje i snalaženje u hrvatskome društvu i kulturi. Te su dodane vrijednosti, uz usvojenu razinu znanja jezika, nemjerljiv stečeni kapital svih dosadašnjih polaznika Centra. Imali su mogućnost, učeći i usvajajući hrvatski jezik, osobnoga razvoja u smislu sveobuhvatnoga pristupa hrvatskoj kulturi, svakodnevnomu životu i učenju o odlikama hrvatskoga društva. Učenje je i usvajanje hrvatskoga jezika u Centru

osiguralo završenim polaznicima potrebno znanje za nastavak daljnjega obrazovanja (u zemlji iz koje dolaze ili u RH), pronalazak novoga posla ili jednostavno je olakšalo organizaciju njihova svakodnevnoga života u Republici Hrvatskoj. S druge su pak strane polaznici s izvaneuropskoga prostora imali priliku kroz učenje i usvajanje hrvatskoga jezika upoznati europsku dimenziju obrazovanja.

Ostaje stoga vjera i nada kako će dosadašnja više nego uspješna praksa u poučavanju inojezičnoga hrvatskoga na splitskome sveučilištu u Centru za hrvatske studije u svijetu pokrenuti u budućnosti nove inicijative i kreativne sadržaje za još veću i bolju prepoznatljivost jezične, kulturne i društvene šarolikosti hrvatskoga prostora stoljećima usidrenoga u geografskoj, identitetskoj i kulturološkoj mapi Europe, a dosadašnji su rezultati rada Centra potvrdili njegov stručni, znanstveni, sveučilišni i društveni značaj kako za splitsko sveučilište, tako i za područje koje mu gravitira.

U svibnju je 2017. godine proslavljena deseta godišnjica rada Centra. U prigodnim je govorima uzvanika istaknuta važnost postojanja hrvatskih centara u svijetu po uzoru na splitski Centar za hrvatske studije u svijetu. Ustrojavanje, rad i djelovanje centara poput splitskoga Centra pokazatelj je nacionalne brige za hrvatski jezik i kulturu te interesa za njihovo učenje i poučavanje. Time se na najbolji način pridonosi vrednovanju statusa i međunarodnoj promidžbi i prepoznatljivosti hrvatskoga jezika u današnjemu globaliziranome i umreženome svijetu. Splitski je Centar u svojih deset godina rada svemu tomu umnogome pridonio.

LITERATURA

- Brešan, T., Matas, G. i Lasić, J. (2008). Drugi Okrugli stol o hrvatskim studijima u svijetu. *Croatian Studies Review*, 5 (1), 128–132.
- Buljubašić, E. i Korljan, J. (2010). Centar za hrvatske studije u svijetu – kratka povijest. *Je2 – studentski časopis Centra za hrvatske studije u svijetu*, 1(1). Split: Filozofski fakultet, 105–114.
- Galić Kakkonen, G. (ur.) (2015). *10 godina Filozofskog fakulteta u Splitu (2005.–2015.)*. Split: Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet.
- Kanajet Šimić, L. (2017). 'Jeziče hrvatski, jedino si ti neumrli' – povodom desete obljetnice rada Centra za hrvatske studije u svijetu. *Matica – mjesečnik Hrvatske matice iseljenika*. 37–39.
- Škvorc, B. (2008). Centar za hrvatske studije u svijetu Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu. *Croatian Studies Review*, 5 (1), 148–153.

LIVE, LEARN AND KNOW CROATIAN – TEN YEARS OF THE CENTER FOR CROATIAN STUDIES ABROAD ON UNIVERSITY OF SPLIT

SUMMARY

Center for Croatian Studies Abroad is the organizational unit of the Faculty of Humanities and Social Sciences (University of Split). It was established in 2007 with the central role – teaching Croatian language for non-native speakers. From its beginnings (from the Summer School of Croatian Language and Culture in July 2007) up to the present it has grown into a central university place and in the area of Dalmatia community for learning and teaching Croatian as second, foreign or heritage language. This paper presents the Center's professional and scientific profile at first, then a description of the programs that the Center offers and through the historical impact of its ten year work (2007-2017) in the field of teaching and learning Croatian as a foreign language. The papers shows the development and importance of this internationally program on the University of Split and its surroundings area.

Keywords: University of Split, Center for Croatian Studies Abroad, Croatian as a second, foreign and heritage language, second language acquisition, teaching of Croatian as a second language.